TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20856
Tarih : 26.01.2026

10/4897

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Motokuryelerin çalışma koşullarının, iş kazaları ve iş cinayetlerinin nedenlerinin, sosyal güvenlik sorunlarının ve dijital platformların iş sağlığı ve güvenliği üzerindeki etkilerinin araştırılması, mevcut mevzuatın uygulanmasındaki eksikliklerin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de çevrim içi alışverişin ve dijital yemek siparişi hizmetlerinin yaygınlaşmasıyla motokuryelik önemli bir istihdam alanına dönüşmüştür. Ancak sektörün büyümesiyle birlikte uzun çalışma saatleri, teslimat baskısı, güvencesiz istihdam, iş kazaları ve sosyal güvenlik sorunları da giderek daha görünür hâle gelmiştir. Motokuryeler, geçimlerini sağlamak için yoğun trafik koşullarında, kimi zaman da olumsuz hava şartlarında çalışmak zorunda kalmaktadır.

Kurye Hakları Derneğinin yıllık raporlarına göre Türkiye'de 2022 yılında en az 58, 2023 yılında 68, 2024 yılında 63 ve 2025 yılında 44 motokurye çalışırken yaşamını yitirmiştir. Böylece dört yılda en az 233 motokurye hayatını kaybetmiştir. Derneğin Ağustos 2026'da kamuoyuyla paylaştığı verilere göre 2026'nın ilk altı ayında da en az 22 motokurye yaşamını yitirmiştir. Bu sayılar, derneğin saha çalışmaları ve basın taramalarıyla tespit ettiği asgari ölüm sayılarını göstermektedir.

Derneğin 2025 yılı raporunda, yaşamını yitiren 44 motokuryenin 27'sinin 18–28 yaş aralığında, 4'ünün ise çocuk yaşta olduğu belirtilmiştir. Hayatını kaybedenlerin 22'si dijital platformlarda, 22'si yerel işletmelerde çalışmaktadır. Derneğin 2022–2025 dönemine ilişkin kayıtlarında en az 20 çocuk motokuryenin yaşamını yitirmiş olması, çocukların bu alanda çalıştırılmasının ve denetim eksikliklerinin ayrıca araştırılmasını gerektirmektedir.

Haziran 2026'da yayımlanan akademik bir araştırmada, Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine dayanılarak posta ve kurye faaliyetleri sektöründe 2015–2024 döneminde toplam 30 bin 230 iş kazası meydana geldiği belirtilmiştir. Araştırmaya göre sektördeki kayıtlı çalışan sayısı 2024 yılında 81 bin 271'e, iş yeri sayısı ise 9 bin 293'e ulaşmıştır. Ancak bu veriler posta ve kurye faaliyetlerinin tamamını kapsamakta, yalnızca motosikletli kuryeleri göstermemektedir.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının Mayıs 2026'da açıkladığı verilere göre ise 100 bin 876 tek taşıtlı kurye işletmecisi bulunmaktadır. Farklı kayıt sistemlerine dayanan bu sayılar, Türkiye genelinde fiilen çalışan motokuryelerin toplamını ortaya koymamaktadır. Ücretli çalışanların, esnaf-kuryelerin, restoran ve diğer işletmeler bünyesinde çalışanların ve kayıt dışı istihdamın birlikte değerlendirilememesi, motokuryelere özgü iş kazası ve ölüm oranlarının sağlıklı biçimde hesaplanmasını güçleştirmektedir. Bu alanda kapsamlı ve düzenli resmî istatistiklerin oluşturulması gerekmektedir.

Motokuryelerin bir bölümü esnaf-kurye modeli kapsamında çalışmaktadır. Bu modelde motosiklet, yakıt, bakım, sigorta ve diğer giderler çalışanlar tarafından karşılanabilmektedir. Buna karşılık teslimat koşulları, ücretlendirme, sipariş dağıtımı ve performans değerlendirmesi hizmet verilen platformlar veya işletmeler tarafından belirlenebilmektedir. Hukuki statü ile fiilî çalışma ilişkisi arasındaki bu farklılıklar, iş kazalarında sorumluluğun belirlenmesi, sosyal güvenlik haklarına erişim ve iş sağlığı ve güvenliği yükümlülüklerinin uygulanması bakımından sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

Kurye örgütlerinin açıklamalarında, motokuryelerin geçimlerini sağlayabilmek için günde 12–14 saate ulaşan sürelerle çalışabildikleri belirtilmektedir. Paket başına ücretlendirme, teslimat sayısına bağlı primler, performans puanları ve sipariş kabul oranları, çalışanlar üzerinde zaman baskısı oluşturabilmektedir. Uzun çalışma saatleri, yetersiz dinlenme, motosiklet bakım ve ekipman giderlerinin çalışanlara yüklenmesi ve yoğun trafik koşulları birlikte değerlendirildiğinde, iş kazalarının nedenlerinin çalışma düzeniyle bağlantılı olarak araştırılması önem taşımaktadır.

Şiddetli yağış, sel, kar, buzlanma ve fırtına gibi olumsuz hava koşullarında teslimat faaliyetlerinin sürdürülmesi de motokuryeler açısından ciddi riskler oluşturmaktadır. Çalışmayı durdurmaları hâlinde gelir kaybı yaşamalarına, performans puanlarının düşürülmesine veya sipariş alma imkânlarının sınırlandırılmasına ilişkin şikâyetler bulunmaktadır. Meteorolojik uyarılar sırasında teslimatların durdurulmasına yönelik uygulamaların, çalışanların güvenliğinin ve gelir güvencesinin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

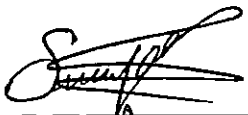
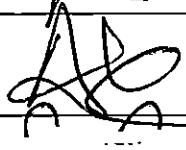
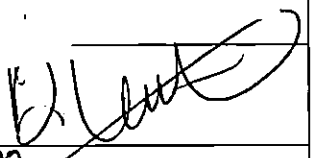
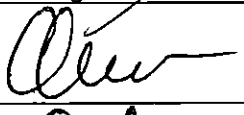
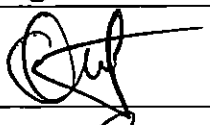
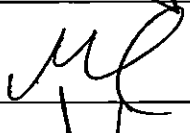
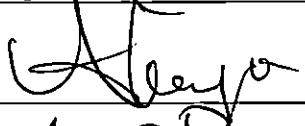
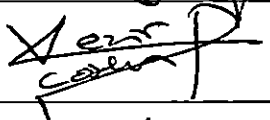
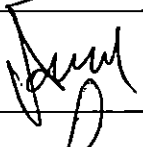
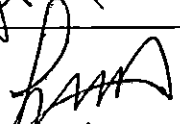
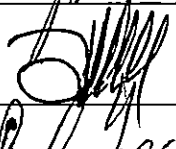
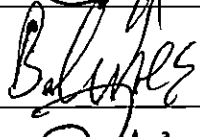
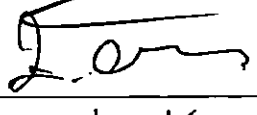
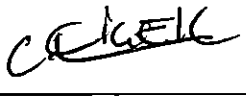
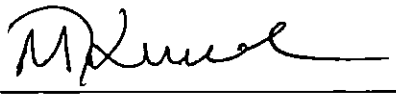
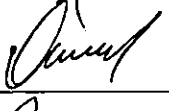
Motokuryelerin karşılaştığı sağlık sorunları trafik kazalarıyla sınırlı kalmamaktadır. Uzun süre motosiklet kullanımı, yetersiz dinlenme ve olumsuz hava koşullarına maruz kalma, kas-iskelet sistemi rahatsızlıkları başta olmak üzere çeşitli fiziksel ve psikolojik sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Özellikle esnaf-kurye modelinde çalışanların iş kazası ve meslek hastalığı durumunda tedavi, geçici iş göremezlik ve gelir güvencesine erişim koşulları incelenmelidir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının açıklamasına göre kurye faaliyetleri, 21 Mayıs 2025 tarihinde yapılan düzenlemeyle az tehlikeli sınıftan tehlikeli sınıfa geçirilmiştir. Bu değişiklikle iş sağlığı ve güvenliği eğitim süreleri artırılmış, risk değerlendirmesi ve sağlık gözetimine ilişkin yükümlülükler sıklaştırılmıştır. Kurye Hakları Derneği ise Aralık 2025'te yayımladığı politika raporunda, motokuryeliğin fiilî çalışma koşulları dikkate alınarak çok tehlikeli işler sınıfında değerlendirilmesini önermiştir. Mevcut sınıflandırmanın farklı çalışma biçimlerini ne ölçüde kapsadığı ve yapılan düzenlemelerin uygulamadaki sonuçları araştırılmalıdır.

Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nde 2025 yılında yapılan değişikliklerle kurye işletmeciliğine ve teslimat sürelerine ilişkin düzenlemeler getirilmiş, 2026 yılında mesleki belgelendirme süreçleri yeniden ele alınmıştır. Ancak bu düzenlemelerin çalışma koşullarına, iş kazalarına ve denetimlere etkisini ortaya koyan ayrıntılı veriler sınırlıdır. İşletmelerin mevzuata uyumunun, yapılan denetimlerin ve uygulanan yaptırımların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Motokuryelerin yaşamını yitirdiği olaylarda trafik koşulları ve sürücü davranışlarıyla birlikte çalışma süreleri, yorgunluk, teslimat baskısı, koruyucu ekipmanların yeterliliği ve iş organizasyonunun etkilerinin de incelenmesi önem taşımaktadır. Ölümlerin hangi koşullarda iş kazası olarak kaydedildiği, işveren ve dijital platformların sorumluluklarının nasıl belirlendiği ve olayların ardından hangi idari ve adli işlemlerin yürütüldüğü araştırılmalıdır.

Motokuryelerin çalışma koşullarının, iş kazaları ve ölümlerin nedenlerinin, sosyal güvenlik sorunlarının ve dijital platformların sorumluluklarının bütün yönleriyle incelenmesi, mevcut mevzuatın uygulanmasındaki eksikliklerin belirlenmesi ve çalışanların yaşamını koruyacak etkili önlemlerin geliştirilmesi amacıyla Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3			
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	